

Aan het gemeentebestuur van Utrechtse Heuvelrug
Postbus 200
3940 AE Doorn

Datum : 09 maart 2021
Dossiernummer : UHR20-0423 - 1
Gemeentenummer : - / P. Ham
Betreft : principe welstandadvies
ruimtelijke kader en beeldkwaliteit
N226 Spoorweg-onderdoorgang
Maarsbergen

Geacht college,

Ons is verzocht om een eerste reactie te geven op de voorliggende conceptplannen.
Hierover berichten wij het volgende.

Tijdens onze vergadering zijn de uitgangspunten gepresenteerd voor de spoorwegonderdoorgang en omlegging van de N226 in Maarsbergen. De stedenbouwkundige uitgangspunten en de beoogde beeldkwaliteit, in de vorm van een zg. *esthetisch programma van eisen* (EPVE), zijn toegelicht door de betrokken landschapsarchitect, de heer Dubbeld. Deze stukken zijn diverse keren aangepast en uitgewerkt, waarover ook tussentijds overleg met de gemeente heeft plaatsgevonden. Op 24 februari is het EPVE nogmaals besproken met de provincie en de gemeente (o.a. de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit, de heer Roncken en de adviseur Landschap van de gemeente, de heer Westendorp).

advies

De commissie kan zich in het nu voorliggende EPVE, tezamen met het groenplan, op hoofdlijnen goed vinden. Uitgaande van de eerder al bepaalde keuze voor het traject (de zg. Westvariant) is sprake van zorgvuldig gekozen en consequente uitgangspunten voor de vormgeving en inrichting van de nieuwe infrastructurele werken en het landschap. Daarbij is een helder onderscheid gemaakt tussen de wegomlegging, die door de verdiepte ligging als 'snede in het landschap' wordt beschouwd en onderdelen die bij de bestaande structuur van landschap en routes horen. Daarvan wordt de continuïteit zoveel mogelijk benadrukt en in stand gehouden. De verschillende elementen, zoals de tunnelwanden, spoorbruggen en de fietsbruggen hebben in de beschrijving en de impressies elk een heldere en onderscheidende vorm.

Voor de vervolgfase, de aanbesteding en daarmee het waarmaken van het EPVE in de ontwerpen en gerealiseerde werken is – behalve de inzet van ontwerpers die oog hebben voor de uitgangspunten en de samenhang – een goed proces van toetsing en begeleiding van groot belang. Ons advies is om continuïteit in dit proces goed te borgen, bijvoorbeeld begeleiding door een supervisor namens provincie en/of gemeente. Die begeleiding is wenselijk bij complexe projecten als deze, waarbij verschillende schaalniveaus en verschillende disciplines op elkaar moeten worden afgestemd, of als conflicterende eisen om een keuze vragen. Soms ontstaat bij de uitwerking een nieuwe ontwerpogave. Een voorbeeld zijn veiligheidsvoorzieningen of fauna-hekwerken die soms nodig zijn of bij

Regulierenring 10
Postbus 115
3980 CC Bunnik

T 030 656 90 00
info@mooisticht.nl
www.mooisticht.nl

IBAN NL11 RABO 0312 0317 85
K.v.K. 66469945
BTW 8565.67.930.B.01

voortschrijdend inzicht een andere plek krijgen. Zulke kleine planaanpassingen mogen geen ad-hoc oplossingen/improvisaties opleveren die de kwaliteit van de ontwerpen aantasten.

Naar onze mening zouden in dit verdere proces de onderbouwingen/ontwerpuitgangspunten (hoofdstuk 2 en 3) leidend moeten zijn ten opzichte van de esthetische eisen in hoofdstuk 4 en niet andersom. Het is bijvoorbeeld onwenselijk dat in hoofdstuk 4 opgenomen concrete bepalingen op detailniveau te beperkend worden bij het uitwerken van de ontwerpen. Het moet mogelijk zijn om in de voortgang op detailniveau nog keuzes te maken als deze het totaalbeeld ten goede komen. Bijvoorbeeld: de uitwerking van het tegelkunstwerk dat de wanden gaat vormen van de fietstunnel kan mede bepalend zijn voor de kleurkeuze van overig tegelwerk of hekken op de tunnelwand.

De commissie noemt nog enkele inhoudelijke aandachtspunten:

1. kleinschaligheid, verblijfskarakter van de dorpskern

Maarsbergen wordt sinds jaar en dag doorsneden door verkeer van bovenlokale intensiteit: het is een dorp waar je doorheen rijdt. Een belangrijke winst die met de omlegging wordt bereikt is dat de verblijfskwaliteit en het dorps karakter kunnen worden verbeterd als de doorgaande verkeersfunctie afneemt. De opvolging en uitwerking van de wegomlegging in andere projecten, zoals herinrichting openbare ruimte in de dorpskern en het herontwikkelen van de locatie Grote Bloemheuvel zijn van belang voor de vraag of deze potentiële kwaliteitswinst ook wordt waargemaakt. Dit is een opgave die de afzonderlijke projecten overstijgt, maar het is wel een ontwerpogave. We adviseren de gemeente om te streven naar een goede stedenbouwkundige afstemming tussen deze projecten en bij elke opgave randvoorwaarden te stellen die de samenhang van de dorpskern blijvend ten goede komen.

2. kunstwerk

De wanden van de fietsonderdoorgang zullen worden bekleed met tegels, die nog op een nader te uit te werken manier expressie krijgen. Dit zal een bepalend onderdeel gaan vormen van de uiteindelijke beeld- en belevingskwaliteit van het project. De onderdoorgang ligt ook op een voor het dorp belangrijke historische as. We adviseren om bij de uitwerking niet uit te gaan van losse of fragmentarische afbeeldingen, maar dit kunstwerk integraal te laten vormgeven zodat het bijdraagt aan de landschappelijke kwaliteit en eenheid van de hele verdiepte, de tunnel en de laan.

3. fietsroute/bestrating

De fietsroute verschuift ter plaatse van de Kruising met de Haarweg/Tuindorppweg van de as van de laan naar de ventweg. Eigenlijk verwacht je hier een soort pauzemoment in deze route. Dit kan (bijvoorbeeld in de vorm van een pleintje vóór de kerk) bijdragen aan het dorps karakter (zie ook punt 1.). Het toepassen van één en hetzelfde keramische materiaal en formaat voor alle verharding kan hier ter plekke in ieder geval voor samenhang in de openbare ruimte zorgen en versterkt het dorps, historische beeld. Wij adviseren om binnen de dorpskern geen betontegel of aparte fietspadklinker toe te passen voor het fietspad. Wellicht kan hier wel onderscheid worden gemaakt met de rijbaan door het bestratingsverband of (subtiel) kleurverschil.

Regulierenring 10
Postbus 115
3980 CC Bunnik

T 030 656 90 00
info@mooisticht.nl
www.mooisticht.nl

IBAN NL11 RABO 0312 0317 85

K.v.K. 66469945

BTW 8565.67.930.B.01

Met belangstelling zien wij de vervolgplannen voor de spoorwegonderdoorgang tegemoet.

Wij wijzen erop dat dit een eerste reactie en geen definitief advies is. Gelieve bij de vervolgaanvraag het hierboven genoemde dossiernummer te vermelden.

Namens de commissie voor ruimtelijke kwaliteit van Utrechtse Heuvelrug,

ir. R.P.C. Hendriks

Regulierenring 10
Postbus 115
3980 CC Bunnik

T 030 656 90 00
info@mooisticht.nl
www.mooisticht.nl

IBAN NL11 RABO 0312 0317 85
K.v.K. 66469945
BTW 8565.67.930.B.01